

І.К. МАРТИНІВ*

(Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ, Україна)

Інтегральна оцінка ефективності процесу комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності

Розвиток постіндустріального суспільства унеможливує ігнорування ролі інтелектуальних ресурсів підприємства. Як наслідок, виникає необхідність розробки методики оцінки ефективності комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності. Метою статті є розробка інтегрального показника для визначення ефективності процесу комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності, що дозволить забезпечувати керівництво підприємства інформацією, необхідною для прийняття управлінських рішень. Досліджено наукові підходи до оцінки ефективності інновацій та інноваційної діяльності. Обґрунтовано доцільність поділу всіх показників ефективності комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності на дві групи: загальні та спеціальні. Загальні показники комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності характеризують ефективність комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності незалежно від обраної стратегії, способу або форми комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності. Склад спеціальних показників ефективності комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності залежить від того, яку стратегію комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності підприємство. Запропоновано авторський підхід до розрахунку інтегрального показника ефективності комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності. Запропонований коефіцієнт комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності дозволяє розраховувати питому вагу об'єктів інтелектуальної власності у загальному розмірі отримуваних доходів підприємства. Розкрито методику оцінки ефективності комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності та варіанти трактування результатів такої оцінки.

Ключові слова: інтелектуальна власність, інноваційна діяльність, комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності, стратегія комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності, коефіцієнт комерціалізації.

I.K. MARTYNIV

(Kyiv National University of Trade and Economics, Kyiv, Ukraine)

Integral Assessment of Efficiency of the Intellectual Property Objects Commercialization

The development of a postindustrial society makes it impossible to ignore the role of the enterprise intellectual resources. As a consequence, there is a need to develop a method for assessing the effectiveness of intellectual property commercialization. The purpose of the article is to develop the integral indicator for determining the effectiveness of the intellectual property objects commercialization, which will provide management with the information necessary for making decisions. Scientific approaches to the evaluation of the effectiveness of innovation and innovation have been explored. The expediency of dividing all indicators of efficiency of the intellectual property objects commercialization into two groups was substantiated: general and special. General indicators of the intellectual property objects commercialization characterize the effectiveness of the intellectual property objects commercialization regardless of the chosen strategy, method or form of commercialization of intellectual property. The composition of special indicators of the effectiveness of the intellectual property objects commercialization depends on which commercialization strategy the enterprise has chosen. The author's approach to the calculation of the integral index of the efficiency of intellectual property objects commercialization was proposed. The proposed coefficient allows calculating the specific weight of intellectual property objects in the total amount of the company's incomes received. The method for assessing the effectiveness of the intellectual property objects commercialization and the options for interpreting the results of such an assessment were disclosed.

Keywords: intellectual property, innovative activity, intellectual property objects commercialization, strategy of the intellectual property objects commercialization, commercialization coefficient.

* Мартинів Ірина Костянтинівна, аспірант кафедри обліку та оподаткування Київського національного торговельно-економічного університету (м. Київ).

Постановка проблеми. Постійний розвиток постіндустріального суспільства унеможливило ігнорування ролі інтелектуальних ресурсів підприємства. Згідно із Концепцією науково-технологічного та інноваційного розвитку України, з метою забезпечення комерційного впровадження науково-технічних розробок у виробництво необхідно створити умови для розвитку науково-технічної діяльності підприємств і посередницьких організацій, які сприяють активізації інноваційної діяльності, допомагають встановленню зв'язків між науково-дослідною сферою і виробництвом (особливо тих, які займаються комерціалізацією результатів наукових досліджень) [1]. Однією із таких умов є формування засад інноваційної політики, які заохочуватимуть підприємства до активізації процесу комерціалізації – залучення інтелектуальної складової в економічний оборот підприємства, результатом чого є можливість отримання додаткового прибутку, захоплення нового сегмента ринку та задоволення потреб споживачів. Зазначене зумовлює необхідність розробки методики оцінки ефективності комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності, яка б забезпечувала управлінський апарат усією необхідною інформацією щодо вкладених ресурсів у процесі комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності із отриманими доходами та іншими вигодами для виявлення фінансового результату такої діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремим аспектам визначення ефективності процесу комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності присвячено дослідження В.М. Тіманюк, Е.А. Спиридонової, А.В. Косенко, Е.Н. Новікової, О.П. Косенко, В.М. Коробки. У зарубіжній теорії ці питання висвітлені в працях Е. Брукінг, Б.А. Вороніна, Р. Каплана, Б. Карлсона, Д.В. Кіслова, М. Малоне, Б. Нідза, Д. Нортон, Н.Н. Пучкова, Р. Рейлі, Р. Швайса. Переважна більшість праць стосується будь-яких дій з об'єктами інтелектуальної власності, зокрема, аналізу інноваційної діяльності підприємства (О.М. Черешнюк), окремого способу чи форми комерціалізації (С.В. Філіппова, В.В. Зянько, Л.А. Лисенко, В.М. Орлов, О.А. Князева, Є.Ф. Пелихов, Р.В. Скалюк), етапу чи об'єкта (зазвичай досліджується аналіз ефективності використання нематеріальних активів у діяльності підприємства (А.Д. Бутко, М.І. Дибя)). Не зменшуючи вагомості здійснених наукових досліджень, варто наголосити, що відсутність єдиного методичного підходу до інтегральної оцінки ефективності комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності як цілісного процесу зумовлює певні складнощі при визначенні його результативності. Вищезазначене обґрунтовує напрямок та мету обраного дослідження.

Метою статті є розробка інтегрального показника для визначення ефективності процесу комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності, що дозволить забезпечувати керівництво підприємства інформацією, необхідною для прийняття управлінських рішень.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для визначення ефективності процесу комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності розрахунку лише фінансового результату від нього (шляхом співставлення витрат та доходів від комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності) – недостатньо.

Виникнення поняття «ефективність» пов'язують з італійським економістом В. Парето, який висловив припущення, що в економічній теорії ефективність являє собою вичерпаність всіх вигід від обміну сторін [11, с. 162].

Варто погодитись із влучним зауваженням Д.В. Тимофєєва, який зазначає, що основними показниками успішності комерціалізації інновацій є ефективність та економічний ефект, які тісно пов'язані між собою. Так, економічний ефект є абсолютним показником результативності впровадження інновації і одним з основних показників, за допомогою якого визначається економічна ефективність процесу комерціалізації. При цьому, економічні ефекти можуть визначатися за рік, за термін служби та за весь період використання техніки (інтегральний економічний ефект) [7, с. 136].

В свою чергу, Є.М. Рубцова пропонує під економічним ефектом інноваційного проекту розуміти приріст фінансового результату підприємства, отриманого у результаті реалізації інновації [4, с. 111].

На думку О.М. Черешнюк, детально розглядаючи питання оцінки економічної ефективності інноваційної діяльності, доцільно зазначити особливості, що відрізняють її від визначення ефективності іншої діяльності, а саме:

1) Оцінюючи ефективність інновацій, необхідно враховувати не тільки загальний дохід (корисний результат), який можна отримати за весь період корисного використання нововведень, але і його приріст порівняно з аналогами;

2) При оцінюванні ефективності інновацій необхідно провести розподіл, як трансформуються нововведення, адже на початку створення ідея завжди є чимось новим, а на виході перетворюється або в інновацію, або в удосконалений продукт;

3) Методи оцінки ефективності інновацій повинні містити показники, що відображають інтегральний (загальний) ефект від створення, виробництва й експлуатації нововведень. Такий підхід дозволяє здійснити узагальнюючу (комплексну) оцінку ефективності нововведення і розподілити здобутки кожного елемента під час упровадження інновацій [9, с. 149].

На нашу думку, всі показники ефективності комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності можна поділити на дві групи: загальні та спеціальні. Під загальними показниками комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності автор розуміє показники, що характеризують ефективність комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності незалежно від обраної стратегії, способу або форми комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності (наприклад, показники доходності та рентабельності, інноваційної складової у складі доходів та витрат). В свою чергу,

залежно від обраної стратегії, способу або форми комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності показники ефективності комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності набуватимуть різного складу, формуючись на основі потреб керівництва (наприклад, у разі використання об'єктів інтелектуальної власності у власній діяльності з метою мінімізації виробничих витрат показником ефективності може виступати рівень економії витрат,

у той час як у разі надання ліцензії на часткове використання права на об'єктів інтелектуальної власності показником ефективності буде частка ліцензіара у прибутку від комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності).

Дослідження публікацій вітчизняних та зарубіжних науковців дозволило сформулювати наступний перелік загальних показників ефективності комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності (табл. 1).

Таблиця 1

Загальні показники ефективності комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності

№ з/п	Показник	Розрахункова формула	Пояснення до складових
1	Рентабельність інвестицій	$PI = \frac{\sum_{j=0}^{T_p} (D_j - B_j)}{\sum_{t=0}^{T_p} I_t}$	PI – рентабельність; D_j – прогнозований дохід в періоді j ; B_j – витрати на виробництво; I_t – інвестиції в інноваційну діяльність; T_p – розрахунковий рік.
2	Період окупності	$PP = \frac{I}{D}$	PP – період окупності; I – загальні інвестиції в інновації; D – загальні грошові доходи.
3	Загальний економічний ефект	$A = P - Z$	A – загальний економічний ефект, грн.; P – результат від вкладання інвестицій у вигляді дисконтованого прибутку та амортизаційних відрахувань за весь період експлуатації об'єкта, грн. Z – сума приведених витрат за період створення об'єкту, грн.
4	Абсолютний економічний ефект	$AAB = A + \Delta P$	AAB – абсолютний економічний ефект, грн.; A – загальний економічний ефект, грн.; ΔP – приріст прибутку, грн.
5	Приріст доданої вартості за рахунок інновацій	$\Delta DV = DV1 - DV0$	$DV1$ – додана вартість після застосування інновацій $DV0$ – додана вартість до застосування інновацій
6	Приріст доходу за рахунок застосування інновацій	$\Delta D = D1 - D0$	$D1, D0$ – дохід, що включає прибуток і амортизацію після і перед впровадженням інновації
7	Частка конкурентоспроможної продукції підприємства	$P_{ксп} = (Q_{тов} - Q_{скл}) / Q_{скл}$	$Q_{скл}$ – обсяг продукції, що залежується на складах підприємства, грн.; $Q_{тов}$ – обсяг випуску товарної продукції, грн.
8	Приведені витрати	$Pi = C_{pi} + E_n K_i \rightarrow \min,$	C_{pi} – собівартість річного випуску продукції за i -тим варіантом капіталовкладень, грн./рік; E_n – нормативний коефіцієнт економічної ефективності, од./рік; K_i – капітальні вкладення за i -тим варіантом, грн.
9	Питомі капітальні вкладення	$K_i = K_i / N_i$	N_i – річний обсяг випуску продукції по i -тому варіанту, од.
10	Інтегральний економічний ефект	$E_c = \sum_{i=1}^T \sum_{t=1}^n (C_{vi} - P_n) N_2 K_n$	T – період виробництва нової техніки; n – кількість сфер використання техніки у році t ; N_2 – кількість одиниць нової техніки, що використовується в i -тій сфері у t -му році; C_{vi} – верхня гранична ціна нової техніки для i -тої сфери використання; P_n – приведені витрати на одиницю нової техніки в t -му році; K_n – коефіцієнт приведення економічного ефекту t -го року до теперішньої вартості

Джерело: сформовано автором на основі [2, с. 147-148; 5; 6; 8, с. 158-159; 10].

Економіка та менеджмент

Наведений перелік загальних показників ефективності комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності не є вичерпним, проте охоплює основні показники, що виникають на підприємстві у процесі комерціалізації. Зазначимо, що дані показники можуть бути застосовані на підприємстві, яке обирає стратегію комерціалізації щодо створення принципово нового продукту та отримання монопольного права на його використання на період продажу на ринку, як одночасно і загальні, і спеціальні показники ефективності комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.

Склад спеціальних показників ефективності комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності залежить від того, яку стратегію комерціалізації обрало підприємство. Для стратегії щодо використання об'єктів інтелектуальної власності у власній діяльності показники ефективності будуть спрямовані на максимально деталізований аналіз витрат, понесених підприємством у процесі комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності, та аналіз економії тих витрат, які вдалося мінімізувати завдяки інноваційним розробкам (табл. 2).

Таблиця 2

Спеціальні показники ефективності комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності (для стратегії щодо використання об'єктів інтелектуальної власності у власній діяльності підприємства)

№ з/п	Показник	Розрахункова формула	Пояснення до складових
1	Коефіцієнт наукомісткості виробництва	$K_n = B_n / B_z$	B_n – обсяг витрат на інноваційну діяльність (науку); B_z – загальна сума витрат виробництва
2	Коефіцієнт використання власних розробок	$K_{вл.р.} = N_{вл.р.} / N_{заг.вл.}$	$N_{вл.р.}$ – кількість запроваджених власних розробок, од.; $N_{заг.вл.}$ – загальна кількість
3	Коефіцієнт використання результатів придбаних розробок	$K_{пр.р.} = N_{вл.р.} / N_{заг.пр.}$	$N_{вл.р.}$ – кількість запроваджених придбаних розробок, од.; $N_{заг.пр.}$ – загальна кількість придбаних розробок, од.
4	Коефіцієнт співвідношення між власними і придбаними розробками	$K_{сп} = N_{заг.вл.} / N_{заг.пр.}$	$N_{заг.пр.}$ – загальна кількість придбаних розробок, од.; $N_{заг.вл.}$ – загальна кількість власних розробок, од.
5	Коефіцієнт оновлення продукції	$K_{он.пр.} = Q_n / Q_{тов}$	Q_n – обсяг випуску нової продукції, грн.; $Q_{тов}$ – обсяг випуску товарної продукції, грн.
6	Коефіцієнт оновлення технології	$K_{он.тп.} = N_{н.тп.} / N_{заг.тп.}$	$N_{н.тп.}$ – кількість запроваджених нових технологічних процесів; $N_{заг.тп.}$ – загальна кількість технологічних процесів
7	Сумарний економічний ефект	$E_e = E_v + E_e$	E_v – економічний ефект на витратах виробництва; E_e – економічний ефект на витратах експлуатації
8	Ефект на витратах виробництва	$E_v = C_a - C_n$	C_a, C_n – ціна аналога і нової техніки відповідно, грн.
9	Економічний ефект на витратах експлуатації	$E_e = E_{рiч} T_{сл}$	$E_{рiч}$ – річний економічний ефект на витратах експлуатації; $T_{сл}$ – термін служби нової техніки
10	Річний економічний ефект на витратах експлуатації (у споживача)	$E_{в.рiч} = \sum_{i=1}^m E_{рi}$	m – кількість експлуатаційних параметрів нової техніки, які поліпшуються порівняно з аналогом; $E_{рi}$ – річний економічний ефект від поліпшення і-го експлуатаційного параметра
11	Річний економічний ефект при зростанні продуктивності нової техніки	$E_{в.рiч} = \left(Z_a \frac{P_n}{P_a} - Z_n \right) P_n$	Z_a – витрати на випуск одиниці продукції за допомогою аналога; Z_n – ті ж витрати за допомогою нововведення; P_a, P_n – річна продуктивність аналога і нової техніки відповідно

Джерело: сформовано автором на основі [8, с. 158-159].

У разі обрання підприємством стратегії щодо ліцензування з метою контролю ринку виникає необхідність у виокремленні частки ліцензіара у прибутку від комерціалізації конкретного об'єктів інтелектуальної власності. Для цього пропонується використовувати метод частки ліцензіара у додатковому прибутку, використання якого можливе за трьох умов: наявність додаткового прибутку у ліцензіата від використання предмета ліцензії; наявність даних про діяльність підприємства

ліцензіата і підприємства, що випускає аналогічну продукцію і порівнянню за виробничими потужностями; наявність інформації про кон'юнктуру ринку.

За для цього необхідно розрахувати додатковий прибуток ліцензіата, який може бути отримано за рахунок економії на витратах або встановлення більш високої ціни на продукцію після впровадження у виробництво предмета ліцензії (табл. 3).

Таблиця 3

Розрахунок додаткового прибутку у ліцензіата

Фактор впливу на додатковий прибуток	Розрахункова формула	Пояснення до складових
Можливість встановлення більш високої ціни на продукцію, що випускається за ліцензією	$\Delta \text{Пр} = Q(P_{\text{од}} - P_{\text{ан}})$	Q – об'єм реалізації за отриманою ліцензією (шт.); Роц – ціна одн. продукції за отриманою ліцензією; Ран – ціна одн. аналога.
Економія поточних витрат	$\Delta \text{Пв} = \text{ЕК}_{\text{пв}}$ $\text{ЕК}_{\text{пв}} = \text{ПВ}_6 \times \frac{\sum dE_{\text{пв}i} \times \frac{\text{ПВ}_{i6}}{\text{ПВ}_6}}{\sum dE_{\text{пв}j} \times \frac{\text{ПВ}_{j6}}{\text{ПВ}_6}}$	ПВ6 – середньорічні поточні витрати підприємства-аналога, відкориговані на потужності ліцензіата; dПВi – частка економії поточних витрат у ліцензіата у порівнянні з підприємством-аналогом; $\frac{\text{ПВ}_{i6}}{\text{ПВ}_6}$ – частка економії поточних витрат у загальному розмірі середньорічних поточних витрат підприємства-аналога; dПвj – частка приросту j елемента витрат у ліцензіата у порівнянні з підприємством-аналогом; $\frac{\text{ПВ}_{j6}}{\text{ПВ}_6}$ – частка j елемента поточних витрат у загальному розмірі середньорічних поточних витрат підприємства-аналога

Джерело: [3].

Наступний крок – розрахунок граничної ставки роялті, за якою весь додатковий прибуток залишатиметься у ліцензіата за допомогою формули:

$$R_{\text{пред}} = \frac{\Delta \text{Пр}_{\text{лиц}}}{\text{ТР}} \times 100\% \quad (1)$$

де TR – середньорічний дохід ліцензіата.

Після цього гранична ставка роялті коригується на три параметри:

1. Виробничі ризики, які враховують ступінь готовності об'єктів інтелектуальної власності до впровадження у виробництво (B);

2. Частку ліцензіара у додатковому прибутку ліцензіата (α);

3. Динаміку розвитку цільового ринку (K).

Скоригована формула матиме вигляд [3]:

$$R_{\text{факт}} = R_{\text{пред}} * B * \alpha * K \quad (2)$$

Для оцінки інтегрального показника ефективності комерціалізації автором пропонується розраховувати коефіцієнт комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності (Кк), який являє собою відношення сумарного економічного ефекту від комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності (Ес) до чистого грошового потоку, отриманого підприємством від комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності (ЧП):

$$K_{\text{к}} = \frac{E_{\text{с}}}{\text{ЧП}} * 100\% \quad (3)$$

В свою чергу, сумарний економічний ефект від комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності (Ес) є інтегральним показником ефективності комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності, який розраховується шляхом додавання усіх розрахованих загальних та спеціальних показників ефективності.

Розрахунок інтегрального показника ефективності комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності здійснюється за наступною методикою:

1. Проводиться розрахунок значень базових показників (на дату створення інноваційно-інвестиційного проекту);

2. Визначаються планові значення показників (для довготривалих проектів ці показники можуть бути розраховані на декілька періодів);

3. Розраховується фінансовий результат від комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності;

4. Проводиться розрахунок загальних та спеціальних показників ефективності комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності;

Економіка та менеджмент

5. Розраховуються відхилення фактичних показників від планових;

6. Визначається темп приросту кожного показника;

7. Додавання усіх показників ефективності комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності для розрахунку сумарного економічного ефекту;

8. Розраховується коефіцієнт комерціалізації (табл. 4).

Таблиця 4

Розрахунок інтегрального показника ефективності комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності

Показники ефективності комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності		Значення показників ефективності комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності			
		Планові	Фактичні	Абсолютне відхилення	Темп приросту, %
Фінансовий результат комерціалізації	<i>Чистий грошовий потік від комерціалізації</i>	608 000	565 000	- 43 000	- 7,61
	<i>Інноваційні витрати на створення об'єктів інтелектуальної власності</i>	36 000	42 000	6 000	14,29
	<i>Витрати на комерціалізацію об'єктів інтелектуальної власності</i>	64 000	56 000	- 8 000	- 14,29
	<i>Інноваційні доходи</i>	238 800	270 000	31 200	11,56
	<i>Фінансовий результат комерціалізації</i>	138 800	172 000	33 200	19,30
Загальні	<i>Загальний економічний ефект</i>	398 000	450 000	52 000	11,56
	<i>Абсолютний економічний ефект</i>	457 000	605 000	148 000	24,46
	<i>Приріст доданої вартості за рахунок інновацій</i>	135 000	200 300	65 300	32,60
Спеціальні	<i>Економія поточних витрат</i>	25 000	38 750	13 750	35,48
Рентабельність комерціалізації		1,72	1,57	- 0,15	- 9,60
Сумарний економічний ефект		1 015 000	1 294 050	279 050	21,56
Коефіцієнт комерціалізації		59,90	43,66	- 16,24	- 37,20

Джерело: розраховано автором на основі умовних даних.

Запропонований коефіцієнт комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності дозволяє розраховувати питому вагу об'єктів інтелектуальної власності у загальному розмірі отримуваних доходів підприємства. Чим ближче значення коефіцієнта комерціалізації до 100, тим більшу частку у доходах підприємства має процес комерціалізації даного об'єктів інтелектуальної власності. При цьому оцінка коефіцієнта комерціалізації проводиться за наступною градацією:

– якщо значення показника менше 15 % – комерціалізація даного об'єкта інтелектуальної власності не приносить значних доходів у частці загальних доходів підприємства, тому керівництву підприємства варто замислитися над зміною стратегії комерціалізації;

– якщо значення показника менше 60 % – комерціалізація даного об'єкта інтелектуальної власності має достатню питому вагу у частці загальних доходів підприємства, однак вартим уваги є перегляд маркетингової політики даного об'єкта інтелектуальної власності;

– якщо значення показника більше 61 % – комерціалізація даного об'єкта інтелектуальної власності має значну питому вагу у частці загальних доходів підприємства, що свідчить про використання економічно доцільної стратегії комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.

Висновки. За результатами проведеного дослідження визначено, що для оцінки ефективності процесу комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності доцільно розділити показники її ефективності на дві групи: загальні та спеціальні. Під загальними показниками комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності автор розуміє показники, що характеризують ефективність комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності незалежно від обраної стратегії, способу або форми їх комерціалізації. В свою чергу, залежно від обраної стратегії, способу або форми комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності показники ефективності комерціалізації набуватимуть різного складу, формуючись на основі потреб керівництва. Відтак розроблено систему загальних та спеціальних показників ефективності процесу комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.

У процесі розробки інтегрального показника для оцінки ефективності комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності запропоновано використовувати коефіцієнт комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності, який дозволяє розраховувати питому вагу об'єктів інтелектуальної власності у загальному розмірі отримуваних доходів підприємства та сприятиме поліпшенню процесу прийняття управлінських рішень.

4 Список використаних джерел

1. Про Концепцію науково-технологічного та інноваційного розвитку України [Електронний ресурс]: Постанова Верховної Ради України від 13.07.1999 р. № 916-XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/916-14>
2. Коробка В. М. Управління комерціалізацією інноваційної продукції аграрного сектору: дис. на здобуття наук. ступеня кандидата екон. наук: спец. 08.00.03 – економіка та управління національним господарством, Київ, 2016. 187 с.
3. Маркетинг інновацій: учебник и практикум для академического бакалавра/ под общ. ред. Н. Н. Молчанова. М.: Издательство Юрайт, 2014. 398 с.
4. Рубцова Е. М. Бухгалтерский учет процесса коммерциализации результатов научно-технической деятельности: дис. на соискание ученой степени кандидата экон. наук: спец. 08.00.12. Нижний Новгород, 2015. 205 с.
5. Тарнавська Н. П. Управління конкурентоспроможністю підприємств: теорія, методологія, практика. Тернопіль: Економічна думка, 2008. 570 с.
6. Твисс. Д. Дж. Стратегия извлечения прибыли из технологической инновации. *Вестник Ленинградского ун-та*. 1991. Сер. 5. Вып. 4. С. 38–39.
7. Тимофеев Д. В. Техніко-економічні чинники впливу на ефективність комерціалізації інновацій. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Економіка і менеджмент*. 2017. Вип. 23, ч. 1. С. 136-139.
8. Філіппова С. В. Особливості процесу комерціалізації інноваційних розробок промислового підприємства: монографія. Луганськ: Вид-во «Ноулідж», 2013. 214 с.
9. Черешнюк О. М. Облік та аналіз інноваційної діяльності на підприємствах цукрової промисловості: дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.00.09. Тернопіль. 2015. 251 с.
10. Чухрай Н. І. Організаційно – управлінські інновації в економіці, що спирається на знання. Інновації: Проблеми науки і практики: (монографія): статті. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2006. 406 с.
11. Шумпетер Й. Глава 5. Вильфредо Парето (1848-1923). *Десять великих экономистов от Маркса до Кейнса = Ten Great Economists: From Marx to Keynes*. М.: Институт Гайдара, 2011. 400 с.

4 References

1. Verhovna Rada Ukrainy. (1999). Pro Kontseptsiyu naukovo-tehnologichnogo ta innovatsiyного rozvytku Ukrainy [On the Concept of Scientific, Technological and Innovative Development of Ukraine]. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/916-14>;
2. Korobka, V. M. (2016). Upravlinnya komertsializatsieyu innovatsiynoi produktii agrarnogo sektoru [Management of commercialization of innovative products of the agrarian sector] (Candidate Dissertation). Kyiv: Natsionalnyi universytet bioresursiv i pryrodokorystuvannya Ukrainy.
3. Molchanova, N. N. (ed.). (2014). Marketyng innovatsiy [Marketing of Innovations]. Moskva: Izdatelstvo Yurayt.
4. Rubtsova, E. M. (2015). Buhgalterskiy uchet protsesssa komertsializatsii rezultatov nauchno-tehnicheskoy deyatel'nosti [Accounting of the process of commercialization of scientific and technical results] (Candidate Dissertation). Nizhniy Novgorod: Nizhegor. gos. un-t im. N. I. Lobachevskogo.
5. Tarnavska, N. P. (2008), Upravlinnya konkurentospromozhnisty pidpryemstv: teoriya, metodologiya, praktyka [Managing the competitiveness of enterprises: theory, methodology, practice]. Ternopil: Ekonomichna dumka.
6. Tvis, D. Dzh. (1991). Strategiya izvlecheniya pribyli iz tehnologicheskoy innovatsii [The strategy for extracting profits from technological innovation]. *Vestnik Leningradskoho universiteta*, (5(4)), 38-39.
7. Timofeev, D. V. (2017). Tehniko-ekonomichni chynnyky vplyvu na efektyvnist komertsializatsii innovatsiy [Technical and economic factors influencing the efficiency of commercialization of innovations]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnogo humanitarnogo universytetu. Ser.: Ekonomika i menedzhment*, (23(1)), 136-139.
8. Filippova, S. V. (2013). Osoblyvosti protsesu komertsializatsii innovatsiynih rozrobok promyslovogo pidpryemstva [Features of the process of commercialization of innovative developments of the industrial enterprise]. Lugansk: Vid-vo «Noulidzh».
9. Cheresnyuk, O. M. (2015). Oblik ta analiz innovatsiynoi diyalnosti na pidpryemstvah tsukrovoi promyslovosti [Accounting and analysis of innovation activity at sugar industry enterprises] (Candidate Dissertation). Ternopil: TNEU.
10. Chuhray, N. I. (2006). Organizatsiyno-upravlinnski innovatsii v ekonomitsi, scho spyrautsya na znannya [Organizational and managerial innovations in the knowledge economy]. Kharkiv: VD «INZhEK».
11. Shumpeter, Y. (2011). Glava 5. Vilfredo Pareto (1848-1923). In *Desyat velikih ekonomistov ot Marksa do Keynsa* [Chapter 5. Vilefredo Pareto (1848-1923). Ten Great Economists: From Marx to Keynes]. Moskva: Institut Gaydara.